

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG

**Koninklijk Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
Jaarverslag 2018**

Aanvaard door Algemeen Bestuur op 14 februari 2019

Goedgekeurd door de Algemene Ledenvergadering op 9 maart 2019

1 INLEIDING

Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (NHGL) is in 1910 opgericht en heeft zich sindsdien ontwikkeld tot een unieke vereniging voor natuurstudie en veldonderzoek in deze provincie. Meer dan een eeuw lang zet het zich al in voor het stimuleren van veldonderzoek aan en publicaties over geologie, landschap, flora en fauna van de provincie Limburg.

Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg is een vereniging die met activiteiten als het geven van lezingen en het organiseren van excursies, inventarisaties en (monitorings-)onderzoeken natuurminnende en -bestuderende vrijwilligers uit Limburg en de rest van Nederland bindt en boeit.

De resultaten van het veelzijdige, vooral door vrijwilligers uitgevoerde onderzoek vinden hun weg naar internetfora en databanken en worden gepresenteerd in het Natuurhistorisch Maandblad, andere verenigingsperiodieken of (soms omvangrijke) publicaties zoals verspreidingsatlassen van diverse soortgroepen. Zo kan een breed publiek kennis nemen van de vergaarde informatie en op de hoogte blijven van de stand van de natuur. Voor de leden worden contactdagen gehouden en terreinexcursies georganiseerd. Deze zijn overigens ook voor niet-leden toegankelijk. De vereniging kan voor een aantal professionele taken terugvallen op een kleine, gemotiveerde werkorganisatie.

Inkomsten worden voor een deel gegenereerd uit contributies en giften. Voor het uitvoeren van zijn kerntaken verkrijgt het Genootschap daarnaast een gewaardeerde en onmisbare aanvulling op de exploitatiebegroting in de vorm van een jaarlijkse subsidie van de Provincie Limburg. De kerntaken zijn: het uitgeven van een maandblad, het organiseren van een contactdag en een inventarisatieweekend, en het faciliteren van de vrijwilligers door een eigen ondersteunend bureau. Voor het uitvoeren van projecten worden aparte subsidies aangevraagd; hiermee worden onderdelen van projecten gefinancierd die door vakkrachten uitgevoerd moeten worden. Het grootste deel van het werk aan projecten wordt echter door vrijwilligers gedaan.

Dit jaarverslag geeft inzicht in en verantwoording over de ontwikkelingen in de vereniging en de activiteiten in het jaar 2018. Het behandelt achtereenvolgens de bestuurssamenstelling en het ledenaantal, de activiteiten die door de Studiegroepen en Kringen zijn ontplooid, personele zaken, de jaargang 2018 van het Natuurhistorisch Maandblad en andere publicaties, promotie- en publiciteitscampagnes. Daarnaast geeft het een overzicht van actuele ontwikkelingen in projecten en bevat het tot slot een korte financiële paragraaf.

2 LEDEN EN BESTUUR

De afgelopen jaren laat het ledenaantal een lichte daling zien. In 2015 telde het Genootschap 1085 leden, in 2016 1065, in 2017 1044 en in 2018 1026. Tegenover 70 opzeggingen, deels door overlijden, stonden 52 nieuwe aanmeldingen. Een groot aantal leden is het Genootschap door de jaren heen trouw; een lidmaatschap lijkt voor het leven. Sinds enkele jaren is ervoor gekozen om de leden niet meer per categorie op te splitsen, de categorie 65+ wordt per 1 januari 2015 niet meer bijgehouden, het aantal jeugdleden blijft altijd laag en ruilverkeer is er bijna niet meer door het afstoten van ruilabbonnementen via het Natuurhistorisch Museum. Naast de bovengenoemde leden zijn er in 2018 80 (contributievrije) huisgenootleden geregistreerd. De ledenadministratie werd ook in 2018 weer door een vrijwilligster beheerd; zij is hiervoor gemiddeld één dag in de week op kantoor actief.

In de loop van 2018 werd wegens verhuizing naar het noorden van het land afscheid genomen van de bestuursleden Johannes Regelink en Michiel Merckx. Per 31 december 2018 was de samenstelling van het bestuur als volgt.

Dagelijks bestuur:

Harry Tolkamp	voorzitter
Rob Geraeds	vice-voorzitter
Alfred Paarlberg	penningmeester
Frank Oelmeijer	bestuurslid

In het **Algemeen bestuur** hebben naast de dagelijks bestuursleden zitting:

Toon van Baal	Stef Keulen	Susanne Hanssen
Marian Baars	Jan Joost Bakhuizen	Linda Wortel
Wouter Jansen	Pieter Puts	Aidan Williams
Victor van Schaik	Katrien de Vos	

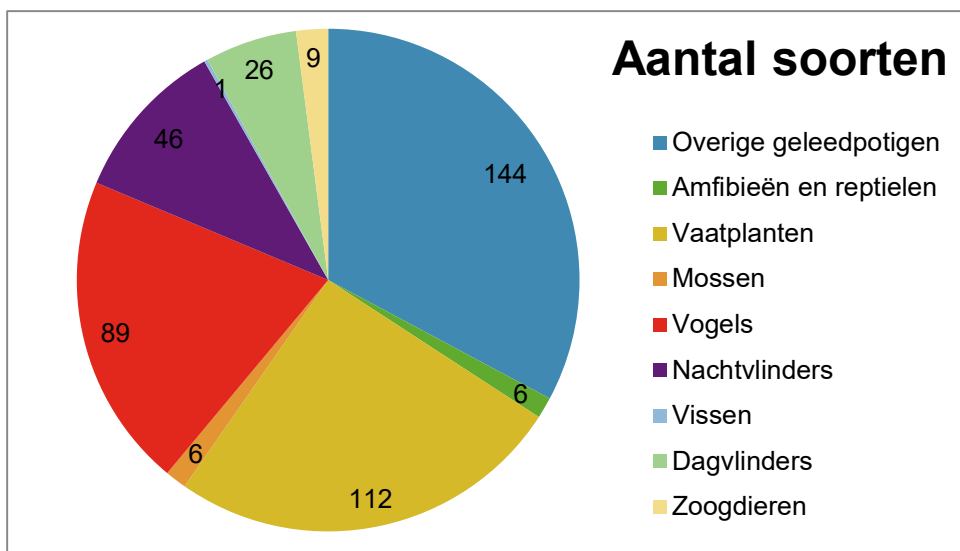
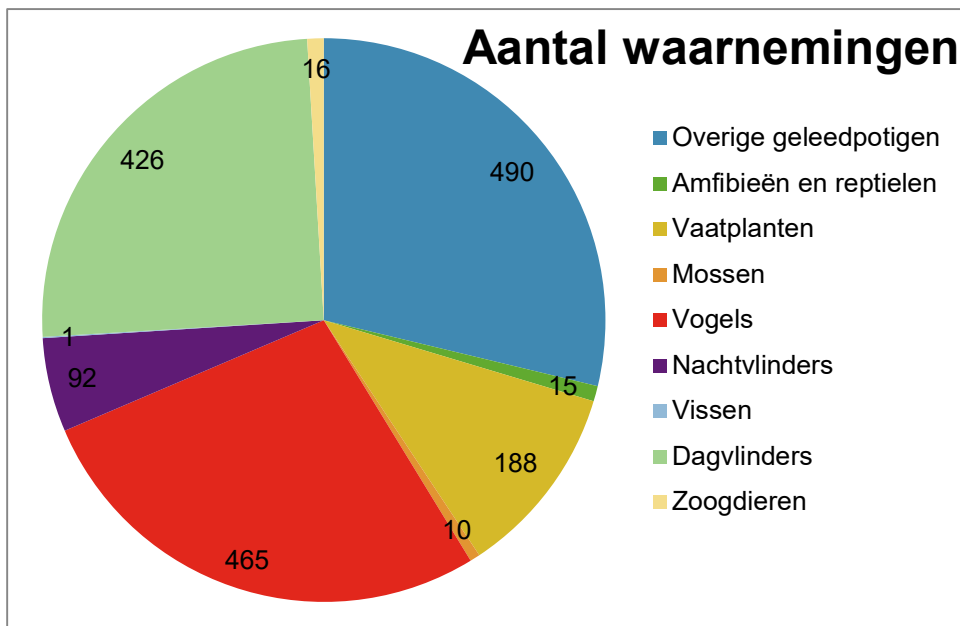
3 ACTIVITEITEN VAN STUDIEGROEPEN EN KRINGEN

Onder de vlag van het NHGL bestaan eind 2018 17 Studiegroepen en vijf Kringen. Leden kunnen hierdoor profiteren van zowel de thematisch georganiseerde Studiegroepen als van de regionaal opererende Kringen. De activiteiten van Kringen en Studiegroepen zijn voor alle geïnteresseerden toegankelijk. Met wisselende intensiteit werden velerlei veldbiologische inventarisaties, onderzoeksprojecten, werkdagen, cursussen, excursies en lezingen georganiseerd.

Onderstaand volgt een beknopte bloemlezing van allerlei activiteiten die in de loop van 2018 zijn georganiseerd.

Van vrijdag 29 juni t/m zondag 1 juli werd een inventarisatieweekend in de Peel georganiseerd. Hierbij gingen diverse studiegroepen op onderzoek uit in zowel Nationaal Park de Grootte Peel als in de Mariapeel. Het onderzoek in de Grootte Peel maakte onderdeel uit van het Meerjarenprogramma 2018 voor de Nationale Parken in Limburg. Hierbij worden vrijwilligers van het Natuurhistorisch Genootschap ingezet bij het natuuronderzoek in de Nationale Parken. In kleine groepjes werd onderzoek gedaan in deelgebieden van het Nationaal Park en daarbij werd steeds gefocust op één of enkele soortgroepen waarbij gepoogd werd zoveel mogelijk gegevens te

verzamelen. Opvallend was het enorme aantal waargenomen dagvlinders (426 exemplaren in 26 soorten) met eveneens hoge aantallen bijzondere soorten als Spiegeldikkopje en Staartblauwtje. Verder werd er onderzoek gedaan aan de planten in de Boerenkuilen in de Grote Peel. Hier werden op diverse plekken Kleine veenbes en Lavendelheide teruggevonden. Ook werden er zes soorten amfibieën en reptielen en negen soorten zoogdieren, waaronder de Bever en enkele soorten vleermuizen, gezien. In totaal werden er 1703 waarnemingen van 439 verschillende soorten gedaan. Aan het Genootschapsweekend namen 31 leden deel.

Aantal waarnemingen en aantal soorten zoals waargenomen tijdens het Genootschapsweekend in de Peel.

De Paddenstoelenstudiegroep (PSL) is een actieve studiegroep binnen het Natuurhistorisch Genootschap. In 2018 telde de PSL 69 leden waarvan er ongeveer 30 actief zijn. In verband met de droogte in 2018 moesten zeven van de 19 geplande

excursies worden afgelast. Tijdens de 12 excursies die in 2018 wel doorgang vonden, waren er gemiddeld 14 leden aanwezig. Gemiddeld werden er 76 soorten gevonden. Deze vondsten (waarvan verschillende microscopisch zijn gedetermineerd) zijn doorgegeven aan het karteringsproject van de Nederlandse Mycologische Vereniging en zullen in de NDFD database worden opgenomen. Na iedere excursie vond doorgaans een practicum plaats, waarbij er instructies gegeven werden over het determineren van paddenstoelen en complexe determinaties werden besproken. In 2018 waren er 19 practica met daarnaast nog verschillende lezingen (onder meer over trilzwammen, ridderzwammen, ascomyceten, parasitaire houtzwammen en over slijmzwammen). Anno 2018 telt de PSL vier werkgroepen: (1) werkgroep hellinggraslanden, (2) werkgroep bosreservaten, (3) werkgroep parken, lanen & tuinen en (4) de myxomyceten werkgroep. Het tijdschrift PSL nieuws werd in 2018 drie maal uitgegeven in zowel gedrukte als digitale vorm. Verder heeft er een bestuurswisseling plaatsgevonden: Reimund Salzmann is afgetreden als secretaris en is opgevolgd door Mark Smeets. Marc Houben is aangesteld als Consul voor Limburg bij de Nederlandse Mycologische Vereniging; hierbij volgt hij Henk Henczyk op.

De Plantenstudiegroep organiseerde tussen april en half oktober bijna wekelijks een streepexcursie in Zuid-Limburg, in totaal 30 keer. Deze worden graag door beginnende floristen bezocht om te leren determineren. Gemiddeld namen hieraan acht personen deel en per excursie werden er circa 200 soorten gevonden. Door toename van de florakennis bij de deelnemers worden hybride soorten steeds beter herkend. Tijdens deze excursies werden ook vaak andere soortgroepen geïnventariseerd, zoals vogels, vlinders, wantsen en paddenstoelen. Daaruit bleek dat de natuurherstelprojecten, bijvoorbeeld langs de Geleenbeek, duidelijk zorgen voor een toename van de biodiversiteit.

Ook werd druk gedetermineerd tijdens de reguliere excursies in binnen- en buitenland. De avondwandelingen werden wederom goed bezocht. Zeer geslaagd was de in samenwerking met de plantenwerkgroep van Likona georganiseerde Euregionale botanische bijeenkomst op zaterdag 2 juni. Deze bestond uit diverse lezingen over de vegetatie van de Belgische Sint-Pietersberg in de ochtend. Zo vertelden Martine Lejeune en Willy Verbeke over de geschiedenis van de vegetatie op de Thier de Lanaye en over het vegetatiekundige onderzoek. Michiel Wallis de Vries ging in op de bijzondere dagvlinders van het terrein en hoe het beheer hierop kan worden afgestemd. Rudi Vanherck lichtte het beheer van de hellingen van de Thier de Lanaye toe, zoals dit wordt uitgevoerd in het kader van het Life-project. 's Middags werd gezamenlijk een bezoek gebracht aan kalkgraslanden op de Sint-Pietersberg rondom Ternaaien. Hier werd de vegetatie onder de loep genomen. Er waren 62 deelnemers uit Limburg, andere delen van Nederland en aangrenzend België.

Tijdens een aantal lezingen in het Natuurhistorisch Museum werden bepaalde aspecten van de botanie verder toegelicht. Interessant was een avond waarop Bert Maes het beheer van de houtachtigen in de Limburgse Natura 2000-gebieden kritisch onder de loep nam. Jammer was dat er bij deze bijeenkomst geen beheerders aanwezig waren. Ook was er een lezing van Rense Haveman over de revisie van de vegetatie van Nederland. Hierin werd zowel algemeen ingegaan op hoe vegetaties zijn opgebouwd, als op specifieke vegetaties, waarbij met name de struweelvegetaties aan bod kwamen.

De Plantensociologische Werkgroep heeft het afgelopen jaar bijna 20 excursies gehouden. Per excursie waren er gemiddeld drie à vier deelnemers. Tijdens elke excursie werden er drie à vier vegetatieopnamen gemaakt.

In het winterseizoen werd er eens per maand een bijeenkomst georganiseerd. Hier kwamen inhoudelijke en organisatorische onderwerpen aan bod. Ook zijn er in samenwerking met de PSG twee lezingen georganiseerd in het Natuurhistorisch Museum. Er hebben zich ongeveer 20 mensen bij de werkgroep aangemeld, waarvan ruim de helft in het afgelopen jaar ook daadwerkelijk actief geweest is bij één of meer activiteiten.

De Plantenwerkgroep Weert startte het seizoen 2018 met een voorjaarswandeling. Aansluitend werd het excursieprogramma gepresenteerd. Er zijn zes streepexcursies gehouden in terreinen van Natuurmonumenten en zes streepexcursies in terreinen van Stichting het Limburgs Landschap. Tevens is samen met IVN Weert een publiekswandeling gehouden in een van de onderzochte gebieden van het Limburgs Landschap (19 deelnemers). De gemiddelde deelname aan de streepexcursies is acht personen. Door het ouder worden van de actieve leden en de daarbij horende gebreken is het voortbestaan van de werkgroep eind 2018 onzeker.

De Sprinkhanenstudiegroep organiseerde tussen juli en september 2018 vier excursies, naar het Grensmaasgebied bij Meers, naar de omgeving van Sibbe en Valkenburg, naar Roodborn en naar het Geuldal bij Valkenburg. Het gemiddelde aantal deelnemers was vijf. De Sprinkhanenstudiegroep werd dit jaar ondersteund door de Wantsenstudiegroep, die tijdens de excursies ook de waargenomen sprinkhanen noteerde. Op de website van de studiegroep (sprinkhanen.nhgl.nl) staan korte excursieverslagen. In 2018 zijn geen bijzondere vondsten gedaan, maar werden de soorten gevonden die normaal gesproken in de onderzochte biotopen verwacht mogen worden. De sprinkhanenfauna van het gebied Roodborn wordt beschreven in een artikel in het Natuurhistorisch Maandblad dat in 2019 zal verschijnen.

De Vlinderstudiegroep kwam in 2018 tien keer bij elkaar, waarbij er gemiddeld tien personen aanwezig waren. Er waren enkele presentaties van Paul Vossen over nachtvlinders in zijn tuin, door Frans Cupedo over vlinders die vernoemd waren naar personen en door Jacques van Maastricht over de status, het voorkomen en de opkomst van het Scheefbloemwitje (*Pieris manni*). In april werd de collectie van het Natuurhistorisch Museum Maastricht bezocht, hierbij werd vastgesteld dat er veel vraatschade in de collecties is. De leden van de Vlinderstudiegroep zijn daarnaast actief met het monitoren van vlinders. John Adams onderzocht de dagvlinders op de Wrakelberg, Mark de Mooij en Paul Vossen inventariseerden nachtvlinders met lichtvallen op de Pietersberg en Marcel Prick deed dit in Vijlen, de Brunsummerheide en het Gerendal. Ook verschenen er weer enkele berichten van de leden in het blad Entomologische berichten.

De Wantsenstudiegroep Limburg organiseerde tussen april en oktober tien excursies naar natuurgebieden gelegen in de gehele provincie. De excursies trokken gemiddeld circa 15 personen. Bij alle excursies waren ervaren wantsendeskundigen uit den lande aanwezig, zodat het kennisniveau van de studiegroep sterk is gegroeid. Alle waarnemingen zijn voorzien van een foto ingevoerd op waarneming.nl en daar gevalideerd. In totaal zijn in Limburg in 2018 bijna 16.000 wantsenwaarnemingen

verzameld, dit is ongeveer 25% van het landelijk totaal. Daarbij zijn 411 soorten (van de 511 sinds 2000 voor Limburg bekende soorten) aangetroffen. Ook zijn in 2018 enkele soorten nieuw voor Nederland gevonden, zoals de Bruingemarmerde schildwants. De inspanningen van deze nieuwe studiegroep zullen ook duidelijk zichtbaar zijn in de binnenkort te verschijnen atlas van de Nederlandse rand- en schildwantsen uitgegeven door EIS.

In 2018 heeft de Herpetologische studiegroep vijf excursies gehouden. Hierbij zijn enkele nieuwe kilometerhokken met Vinpootsalamanders in de Grootte Peel gevonden. Verder werd bij Kronenberg de Kamsalamander na een periode van 25 jaar afwezigheid weer aangetroffen. In het Weerterbos bleken veel poelen/plassen gekoloniseerd door de Amerikaanse hondsvij. Dit is zeer ongunstig voor de aanwezige amfibiepopulaties. Bij de excursies waren ongeveer 5-12 personen aanwezig.

Er zijn drie lezingenavonden georganiseerd in het Groenhuis. Onderwerpen hierbij waren onder anderen: de actuele verspreiding van de Vinpootsalamander in het Mergelland, Hazelwormen op de Meinweg, de actuele situatie van de Kamsalamander in Limburg en de populatieontwikkeling van de Boomkikker op de golfbaan in Susteren. Op de varia-avond werden veel foto's van buitenlandse herpetofauna vertoond en kleine onderzoekjes of opvallende waarnemingen toegelicht. Het aantal aanwezigen varieerde van 10-20 deelnemers.

Verder is in 2018 begonnen met de voorbereiding van de themanummers in het kader van het 40-jarig bestaan van de HSL. Tijdens de RAVON-dag op 10 november 2018 is middels een lezing ook aandacht besteed aan het 40-jarig bestaan.

De Mollusken Studiegroep Limburg (MSL) heeft een goed jaar gehad. Met 12 excursiedagen en negen werkavonden was het programma al vol, maar daarnaast zijn er nog een aantal bijzondere excursies buiten het programma om uitgevoerd. Onder andere is Roodborn bezocht en bemonsterd in verband met een in 2019 te verschijnen themanummer van het Natuurhistorisch Maandblad over dit gebied, is er op de Berghofweide onderzoek gedaan en is een onderzoek naar een (sub-)fossiele molluskenfauna in Weustenrade weer opgepakt. Dit laatste onderzoek is zeer bewerkelijk maar levert ook zeer bijzondere resultaten op. De bewuste fauna blijkt steeds meer op een subalpiene fauna te lijken, iets dat in Nederland niet (meer) voorkomt. De activiteiten hebben in 2018 tot enkele publicaties geleid. De beschrijving van een in 2016 in Zeeland gevonden nieuwe soort voor Nederland, de Gevlekte grasslak, is er daar een van. De werkgroep telt nu zes leden die regelmatig bij de activiteiten aanwezig zijn. Het gemiddeld aantal deelnemers aan de excursies was ruim vier. Ook dit jaar hebben we weer enkele gasten bij de excursies van de werkgroep mogen verwelkomen.

De Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeves (SOK) heeft naast haar reguliere tweemaandelijks ledenavond, waar gemiddeld zo'n 40 bezoekers komen, de volgende activiteiten (mede-)georganiseerd: een SOK-stand op de Genootschapsdag in Roermond, een extra SOK-avond met een lezing over groevenontginningen door Kevin Amendt, gevolgd door een praktijkavond voor 50 bezoekers (verdeeld over twee avonden wegens het grote aantal deelnemers) in gangenstelsel Noord, een workshop door Ger Beckers over vleermuizen, vleermuizen leren tellen en determineren met 35 deelnemers en een tweedaags mergelsymposium samen met de Belgische Gemeente Riemst dat 90 bezoekers

trok. Er werd deelgenomen aan internationaal onderzoek in de prehistorische vuursteenmijn in Rijckholt; hieraan namen 20 personen deel.

De Studiegroep Ephemeroptera, Plecoptera en Trichoptera (EPT) had in 2018 het eerste werkjaar. De studiegroep houdt zich bezig met het onderzoek aan eendagsvliegen/haften, steenvliegen en kokerjuffers of schietmotten. De startbijeenkomst vond plaats in het Groenhuis op 11 januari 2018. Na een tweede bijeenkomst in maart volgde op 15 mei een eerste excursie naar de Roer bij Herkenbosch en Vlodrop, samen met Daan Drukker, Ephemeroptera-specialist van EIS-Nederland. Er waren acht personen aanwezig. Hier werden onder meer larven van de haft *Potamanthus luteus* en veel kokerjuffers gevonden. Bij de brug over de Roer bij Vlodrop werden veel (sub)adulte eendagsvliegen gevangen en van naam voorzien op waarneming.nl geplaatst.

Op 18 mei werden bij de Bosbeek – Turfkoelen diverse kokerjuffers gevangen en ook larven en volwassen individuen van de Groene eendagsvlieg (*Ephemera danica*). Bij de Gitstappermolen werd onder leiding van Trichoptera-specialist David Tempelman de Rode Beek onderzocht. De avond werd gecombineerd met het Nachtvliender-monitoringsproject. Het doel was onder andere om langs de Rode Beek, op het knuppelpad tussen de Dalheimermühle en het Hotel St. Ludwig, met lichtvallen nachtvlinders en kokerjuffers te vangen. Een zeer leerzame avond waarbij veel gezien werd, met dank ook aan de nachtvlienderkenners.

De Kring Heerlen organiseerde in 2018 zes lezingen, drie avondexcursies en één ochtendexcursie. De lezingen gingen over orchideeën in Thüringen, wantsen, boktorren, de Aziatische hoornaar en de achteruitgang van insecten. Een bijzondere lezing was over de zang van vogels door Paul Spreuwenberg. Ook de lezing over de Kerkuil en de Steenuil, verzorgd door twee leden van Vogelwacht Limburg, was erg geslaagd. De excursie naar het voorjaarsbos bij Elsloo leverde een keur aan voorjaarsbloeiërs op. Tijdens de excursie bij de Putberg werd een Rolrond vliegend hert gevonden en in de Sigrano-groeve werd een Kleine plevier gezien. Tijdens de Nationale Vogelweek werd samen met IVN Kerkrade een vogelexcursie in de Anstelvlei georganiseerd.

In 2018 organiseerde de Kring Maastricht iedere eerste donderdag van de maand een activiteit. Er waren negen lezingen in het Natuurhistorisch Museum in Maastricht en drie excursies in de omgeving van Maastricht. Deze voerden naar de Hoge Fronten, Landgoed Mariënwaard en de Sint-Pietersberg. Deze activiteiten werden gemiddeld door 24 mensen bezocht. Naast een lezing over de onderaardse kalksteengroeve kwamen ook wantsen, mossen, slakken, paddenstoelen, vogels, natuur in de stad en het gebruik van wildcamera's aan bod.

Kring Roermond organiseerde in 2018 zes lezingen. Deze waren doorgaans zeer goed bezocht met 28 tot 60 bezoekers. Onderwerpen die aan bod kwamen werden onder meer gehaald uit het kersverse boek 'Natuur voor elkaar', zoals het Elmpter Schwalmbruch, de Beegderheide en de Maas. Andere onderwerpen waren het (wild) Konijn, het Wild zwijn, macrofauna en de zang van vogels.

Kring Venlo organiseerde 3 lezingen in het informatiecentrum op de Groote Heide. De Plantengroep van Kring Venlo ging 9 keer op excursie en de Faunagroep deed

10 excursies, waarbij gebieden in Zeeland, de Oostvaardersplassen en het dal van de Hohn bezocht werden.

Kring Venray, de Vogel-, Vissen-, Libellen- en Fotostudiegroep ontplooiden in 2018 helaas geen activiteiten.

Aantal activiteiten (Act) resp. aantal deelnemers (De)						
Kring of Studiegroep	2018	2018	2017	2017	2016	2016
	Act	De	Act	De	Act	De
Herpetologische studiegroep	5-3	12-20	7	8	6	8
Plantenstudiegroep	45	12	50	15	48	15
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeves	8	40	4	50	3	50
Vlinderstudiegroep	10	10	10	10	10	9
Zoogdierenwerkgroep	0	0	2	13	6	7
Paddenstoelenstudiegroep	12	14	26	15	27	15
Vissenwerkgroep	0	0	0	0	1	7
Sprinkhanenstudiegroep	4	5	4	16	6	4
Vogelstudiegroep	0	0	0	0	2	50
Mossenstudiegroep	5	10	6	8	6	7
Werkgroep Driestruik	0	0	0	0	0	0
Libellenstudiegroep	0	0	0	0	0	0
Molluskenstudiegroep	21	5	21	4	36	7
Plantenstudiegroep Weert	14	8	13	10	14	11
Wantsenstudiegroep	10	15	8	13	-	-
Fotostudiegroep	0	0	0	0	0	0
Studiegroep EPT Kring Maastricht	4	10	-12	-	-	-
	3-9	8-24		9-13	12	20
Kring Heerlen	7-5	15-30	11	15-25	11	10- 30
Kring Venlo	3-7	18-9	20	10-20	35	9
Kring Roermond	6	40	6	30	7	35
Kring Venray	0	0	0	0	3	15

Bij twee getallen duiden deze op resp. excursies en lezingen.

Aantal activiteiten (Act) resp. aantal of gemiddeld aantal deelnemers (De).

4 HUISVESTING EN PERSONEEL

Het Natuurhistorisch Genootschap deelde tot 1 september 2018 in het GroenHuis aan de Godswederstraat te Roermond een prima kantoor met verschillende andere groene organisaties in een deel van de historische Tekenschool van P. Cuypers. Door de gezamenlijke huisvesting met de Natuur- en Milieufederatie Limburgs, IVN Limburg, Grenspark Maas-Swalm-Nette en gebiedsbureau Ons WCL kon vanuit een optimale locatie worden gewerkt. Het Genootschap is een kleine organisatie; een dergelijke huisvesting met een goed gefaciliteerd kantoor, inclusief ruime vergaderzaal, kan alleen worden opgebracht via een gezamenlijke huisvesting. Voordeel voor andere organisaties is dat zij veel kennis en informatie over flora en fauna binnen handbereik hebben. In het GroenHuis-overleg vond uitwisseling en informatieoverdracht tussen de voornoemde organisaties plaats. Een van de projecten die hieruit is voortgekomen is het in 2017 gepresenteerde boek "Natuur voor elkaar", waarvan in 2018 door de goede verkoop zelfs een herdruk van de Duitse editie volgde. Dit boek werd gemaakt in samenwerking met het Grenspark Maas-Swalm-Nette. Ook met het IVN is er regelmatig samenwerking, onder meer in de cursus Gastheer van het landschap, waarbij Genootschapsleden als spreker worden uitgenodigd.

In 2017 was de huisvesting in het pand aan de Godswederstraat al onzeker omdat de verhuurder, de gemeente Roermond, het pand wilde verkopen. In reactie daarop werd door de Groenhuispartners samen gekeken naar andere mogelijke locaties waar men samen huisvesting zou kunnen vinden. Dit heeft ertoe geleid dat het GroenHuis per 1 september 2018 is verlaten en de voormalige Groenhuispartners onderdak hebben gevonden in het Office Hotel Nero. Helaas is het niet gelukt om alle partners op dezelfde afdeling onder te brengen. Het Genootschap is momenteel samen met IVN Limburg en de Natuur-en Milieufederatie Limburg op dezelfde gang ondergebracht, terwijl het Grenspark Maas-Swalm-Nette en Gebiedsbureau Ons WCL op een andere verdieping onderdak hebben gevonden.

De activiteiten van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg in de vorm zoals we die al jaren kennen zijn alleen mogelijk dank zij de enorme betrokkenheid en motivatie van vele vrijwilligers. Dit is met name van belang bij groots opgezette activiteiten als de Genootschapsdag waarbij ruimtes moeten worden ingericht en naderhand ook alles weer moet worden opgeruimd. Datzelfde geldt voor het Genootschapsweekend en de Euregionale Botanische Bijeenkomst. Steeds werd het kantoorpersoneel hierbij ondersteund door vrijwilligers. Dankzij hen werden deze dagen tot succesvolle evenementen. Voor structurele activiteiten als de ledenadministratie en het publicatiebureau kon ook in 2018 weer wekelijks op vrijwilligers worden gerekend.

De professionele bezetting van het kantoor bestond gedurende 2018 uit:

- Olaf Op den Kamp (bureaumanager, 32 uur per week);
- Jeanne Cuypers (assistent-bureaumanager, 20 uur per week).
- Roel Steverink (gedetacheerd receptiemedewerker, 37,5 uur per week)(tot 1 oktober).

Roel Steverink werd door het Natuurhistorisch Genootschap gedetacheerd als receptiemedewerker bij het GroenHuis. Zijn salariskosten werden gedragen door de MTB Maastricht en de gezamenlijke partners in het GroenHuis. Door het vertrek uit het Groenhuis werd de functie van receptiemedewerker overbodig en daarom werd

per 1 oktober 2018 afscheid genomen van Roel Steverink.

De procentuele verdeling van de arbeidstijd van de bureaumanager was als volgt:

Omschrijving	2018	2017	2016	2015	2014
Kantoor, organisatie, bestuur, kringen & studiegroepen	62	48	71	67	56
GroenHuis	6,5	4	9	5,5	4
Redactie Natuurhistorisch Maandblad	19	15	15	18,5	24
Projecten en overig	4	0	0	1	2
Stichting Natuurpublicaties Limburg	8,5	33	7	7	10
Stichting NatuurBank Limburg	0	0	0	1	5

5 MAANDBLAD EN PUBLICATIES

In 2018 verscheen de 107^e jaargang van het Natuurhistorisch Maandblad. Deze jaargang telde 12 nummers, waarvan twee als themanummer uitkwamen, respectievelijk over orchideeën en over 40 jaar Herpetologische Studiegroep. Verder verschenen er in deze jaargang vele interessante artikelen over insecten, zoals een serie over gevlekte waterroofkevers, waaruit bleek dat aan deze insectengroep veel onderzoek wordt gedaan. Een ander bijzonder artikel handelde over de waarneming van een Otter op de Meinweg.

In totaal had de 107^e jaargang een omvang van 258 pagina's.

Voor leden zijn alle maandbladen digitaal beschikbaar via de website van het NHGL. Niet-leden kunnen alle maandbladen digitaal raadplegen met een vertraging van twee kalenderjaren.

De Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven brengt met ondersteuning van het Genootschap haar eigen tijdschrift SOK-mededelingen uit. In 2018 verschenen deel 68 en 69. Hierin stonden artikelen over de geheimzinnige grotgarnalen van Limburg, over vleermuisonderzoeker G.L. van Eyndhoven, over een opschrift in de Koeleboschgroeve en over de voormalige 'grote ingang' van de Sint-Pietersberg. SOK-mededelingen wordt aan de 158 leden van de studiegroep gezonden en daarnaast ook aan 123 abonnees. Alle oudere SOK-mededelingen, evenals alle uitgaven van SOK-info en andere uitgaven als de Steunpilaar zijn ook digitaal beschikbaar, zowel via een in december 2017 gepresenteerde DVD als via de website.

Verschillende studiegroepen, zoals de Paddenstoelenstudiegroep, en kringen (Kring

Venlo) geven ook een (digitaal) periodiek of mededelingenblad (voor leden) uit. In wisselende oplage en verschijningsfrequentie zijn dat convocaties, waarnemingenverslagen of notulen van bijeenkomsten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van websites, digitale nieuwsbrieven en mailgroepen, maar ook van meer traditionele papieren nieuwsbrieven.

Bij de Stichting Natuurpublicaties Limburg verscheen het boek 'De Thier de Lanaye op de Sint-Pietersberg. Vegetatie-onderzoek op de lange termijn'. Dit boek, geschreven door Martine Lejeune en Willy Verbeke, werd gepresenteerd tijdens de Euregionale botanische bijeenkomst in Lanaye, waarbij Nederlandse, Vlaamse en Waalse natuurliefhebbers elkaar ontmoetten.

Het boek 'Natuur voor elkaar in het Grenspark Maas-Swalm-Nette', dat eind december 2017 werd gepresenteerd, werd in 2018 goed verkocht en de Duitse editie raakte zelfs uitverkocht, zodat hiervan een herdruk werd uitgevoerd, mogelijk gemaakt met een subsidie van het StreekFonds Meinweg.

6 PROMOTIE EN PUBLICITEIT

De jaarlijks terugkerende Genootschapsdag werd op zaterdag 17 februari 2018 gehouden. Traditiegetrouw werd deze in het Bisschoppelijk College Broekhin te Roermond georganiseerd. De dag werd bezocht door circa 200 geïnteresseerden, veelal leden, maar ook terreinbeheerders en vertegenwoordigers van diverse zusterorganisaties. Zoals gebruikelijk passeerde een groot aantal korte en lange lezingen over flora en fauna de revue. Zo was er een presentatie over de Rode wouw in Limburg, een visie van verschillende sprekers op het samenleven met de Bever, een lezing over de sensorische ecologie van planten en bijen en over de wantsen van de Beegderheide. Ook stelde de nieuwe Studiegroep EPT zich aan het publiek voor en werd er een feestrede uitgesproken over 40 jaar Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven. De Wantsenstudiegroep bleek in haar eenjarige bestaan al heel wat bereikt te hebben. Math de Ponti prees met een wervend verhaal het nieuwe boek "Natuur voor elkaar" aan en Reimund Salzmann presenteerde resultaten van de Werkgroep Graslandpaddenstoelen.

De in 2017 gemaakte 14-delige TV-serie 'Natuurlijk Limburg' op L1-televisie werd in 2018 herhaald. In deze afleveringen stond het onderzoek door het Natuurhistorisch Genootschap centraal. Deze serie is gemaakt door Maurice en Denise Nijsten in nauwe samenwerking met Stichting het Limburgs Landschap en het Genootschap. In iedere aflevering stond er een andere studiegroep centraal. Per aflevering werden een of twee Genootschapsleden geïnterviewd over hun passie voor de natuur.

7 BELEIDSBEÏNVLOEDING

Het Natuurhistorisch Genootschap wordt regelmatig door zijn leden en achterban op de hoogte gesteld van projecten of situaties waarbij natuurwaarden in het gedrang raken of zijn. Als er wettelijke, veelal planologische, procedures nodig worden geacht worden indieners van zienswijzen steeds op weg geholpen via contacten met de Natuur- en Milieufederatie. In 2018 heeft dit niet tot procedures geleid.

Het Natuurhistorisch Genootschap en zijn leden zijn vertegenwoordigd in diverse overlegorganen en -gremia; zo wordt deelgenomen aan onder andere:

Overlegorgaan	Deelname
Beheercommissie Stichting het Limburgs Landschap	Joof Teeuwen & Jan Hermans
Raad van Toezicht Stichting GroenHuis Roermond	Harry Tolkamp
Natuur- en Milieufederatie Limburg	Stef Keulen
Mergelland Corporatie	Stef Keulen
Bestuur CNME Maastricht	Toon van Baal
Korenwolf commissie	Pierre Grooten
OBN Heuvelland	Jan Hermans
Raad van Toezicht Stichting RAVON	Rob Geraeds
Algemeen en Dagelijks Bestuur Faunabeheereenheid Limburg (mede namens de NMF Limburg en de Dierenbescherming)	Harry Tolkamp
Overleg Groene Organisaties Maastricht	Harry Tolkamp

Ten behoeve van wetenschappelijke studies, het schrijven van artikelen of beleidsbeïnvloeding kunnen leden een beroep doen op het waarnemingenarchief van het Genootschap zoals dat via de NatuurBank Limburg en Waarneming.nl in de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) opgeslagen is. Deze informatie kan benut worden in planologische procedures, om positieve invloed op beheer van natuurterreinen uit te oefenen of om artikelen van betrouwbare waarnemingen te voorzien.

8. VOORTGANG PROJECTEN

Project	Voortgang in 2018
Flora van Zuid-Limburg	Het project werd verder uitgewerkt in een projectplan. Regelmatig overleg door het projectteam maakte de afbakening realistischer. Door niet meer in te zetten op een atlas, waarin immers alle soorten aan bod komen, wordt er nu uitgegaan van een presentatie op basis van biotopen. Veel energie werd er daarnaast gestopt in het vinden van relevant herbariummateriaal en het inventariseren van hokken met onvoldoende gegevens. Het projectplan werd in 2018 doorgesproken met de Stichting Natuurpublicaties Limburg als beoogde uitgever. Het project zelf zal waarschijnlijk door het Natuurhistorisch

Genootschap worden uitgevoerd.

Atlas van Mollusken in Limburg	Een voorlopige verspreidingsatlas werd gepresenteerd in 2013; hieruit bleek dat het waarnemingenbestand op orde was. Uniformering en uitbreiding van teksten is nog een belangrijke opgave om tot een afgerond manuscript te komen.
Nachtvliinder Monitoring Limburg	In 2018 werd het project voortgezet waarbij nog steeds de nadruk ligt op het genereren van waarnemingen en betrekken van meer waarnemers.
Natuur langs de Geleenbeek	In februari 2018 vond de startbijeenkomst plaats waarbij de auteurs en redactie van de publicatie Natuur langs de Geleenbeek aanwezig waren. In het najaar van 2018 kwam de redactie meermaals bijeen om de teksten te bekijken.
Natuurlijk Maastricht	In 2018 werd een redactieteam gevormd om te komen tot een publicatie met als werktitel Natuurlijk Maastricht. Deze redactie bestaat uit leden van het Natuurhistorisch Genootschap, leden van IVN Maastricht, medewerkers van Universiteit Maastricht en van CNME Maastricht en Mergelland.
Natuuronderzoek in de Nationale Parken	Net als in de voorafgaande jaren werd in de drie Limburgse Nationale Parken onder coördinatorschap van Ton Lenders door leden van het Natuurhistorisch Genootschap natuuronderzoek uitgevoerd. In totaal liepen er meer dan 40 projecten die met een vrijwilligersvergoeding vanuit de Nationale Parken gefaciliteerd konden worden. Alleen in NP De Meinweg werden meer dan 5000 vrijwilligersuren geïnvesteerd in een diversiteit van studies variërend van monitoringsprojecten van vogels, inventarisaties van diverse soortgroepen insecten tot diepgaand onderzoek aan de ecologie van amfibieën en reptielen. In NP De Groote Peel en NP De Maasduinen is een eerste aanzet gemaakt om soortgelijke projecten op te zetten.

9 FINANCIËN

De totale exploitatiekosten over 2018 bedroegen € 190.521,-. Het boekjaar werd afgesloten met een gering positief saldo van € 1.632,-, als gevolg van met name incidenteel lagere kosten. Hieronder staan enkele blikvangers.

Uitgaven

De uitgaven verliepen grotendeels overeenkomstig de begroting 2018. De drukkosten

à € 28.000,- voor de maandbladen waren ca € 8.000,- lager dan geraamd o.a. vanwege de geringere omvang van de nummers, en daardoor ook lagere verzendkosten.

De huisvestingskosten à € 21.000,- waren ca. € 1.500,- hoger dan geraamd, door kosten i.v.m. verhuizing van het kantoor medio 2018 naar de Kapellerpoort Roermond. Die verhuizing was nog niet voorzien bij het opstellen van de begroting 2018. De personeelskosten à € 104.000 waren ca. € 4.000,- hoger dan begroot, o.a. door een salarisverhoging omdat de CAO Sociaal Werk wordt gevolgd.

Inkomsten

De inkomsten verliepen grotendeels overeenkomstig de begroting 2018. Het grootste deel van de inkomsten bestond in 2018 uit de ontvangen exploitatiesubsidie van de Provincie Limburg (€ 98.592,-), opbrengsten van contributies, SOK-mededelingen en giften (circa € 52.000,-) en doorberekening van kosten van de receptiemedewerker (circa € 32.000,-).

Meer en gedetailleerde informatie is opgenomen in de jaarrekening 2018.

Het Dagelijks Bestuur